KEHA-keskus

Lausunto
18.9.2023

Työelämä- ja tasa-arvovaliokunta

Eduskunta

Työelämä- ja tasa-arvovaliokunta tiistai 19.9.2023 klo 12.15 / HE 11/2023 vp / Asiantuntijapyyntö

KEHA-keskuksen lausunto hallituksen esityksestä työttömyysturvaa, julkisia työvoima- ja yrityspalveluja sekä palkkaturvaa koskevien lakien muuttamista koskevaksi lainsäädännöksi

KEHA-keskus puoltaa lakiesityksen hyväksymistä, koska esityksessä ehdotetut tavoitteet korjata, tarkentaa ja selkeyttää lakien säännöksiä niiden soveltamisessa esiin tulleiden havaintojen perusteella ovat kannatettavia ja perusteltuja.

Työnhakukeskustelu tulee järjestää palkkatuetussa työssä olevalle työnhakijalle esityksen mukaan kuukautta ennen palkkatukijakson päättymistä ja siinä sovitaan työnhakumahdollisuuksien hakemisesta työllistymisen nopeuttamiseksi palkkatuetun työn päätyttyä. Palkkatuetun työn osalta työttömyysturvalain 2 a luvun 12 §:n täsmennykset ovat tarpeen, koska ne yhdenmukaistavat ko. asiakasryhmälle suunnattuja prosesseja ja poistavat tulkinnanvaraisuuksia asiakkaan palkkatuetun työsuhteen viimeisen kuukauden työnhakuvelvollisuuden osalta. Muutos myös korostaa työhakukeskustelujen merkitystä asiakkaan pidempiaikaisen työllistymisen edistämiseksi ja tukee julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain tavoitetta osaavan työvoiman saatavuuden ja uuden yritystoiminnan syntymisen näkökulmasta. Esityksestä jää kuitenkin epäselväksi, voiko palkkatuetussa työssä oleva työnhakija osallistua työnhakukeskusteluun sekä omaaloitteiseen tai viranomaisaloitteiseen työpaikan hakemiseen ja työhaastatteluun työajalla.

Julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain 3 luvun 7 §:n muutos on kannatettava, koska sen jälkeen työnhakuvelvollisuus tulee asettaa myös työnhakijalle, vaikka hän on kuukauden kuluessa aloittamassa työvoimakoulutuksen tai työttömyysetuudella tuetut omaehtoiset opinnot. Nykytilanteessa määrittäminen on melko sattumanvaraista riippuen siitä, missä vaiheessa ennen koulutuksen alkamista työllistymissuunnitelma tai sitä korvaava suunnitelma laaditaan tai päivitetään. Useissa tilanteissa ko. velvollisuus kuitenkin jatkuu myös opintojen aikana. Lakimuutos helpottaisi asiakkaan neuvomista, koska nykytilanteessa koulutuksen ajan työnhakuvelvollisuutta on ollut hankala perustella, kun sitä on edeltänyt kuukauden mittainen ajanjakso työttömänä ilman ko. velvollisuutta.

Julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain 6 luvun 8 §:n muutos on kannatettava, koska sen jälkeen viranomainen voi seurata opintojen etenemistä harkinnan mukaan muillakin tavoilla kuin työnhakijan oman ilmoituksen perusteella, esim. KOSKI-palvelusta. Huomioitava on kuitenkin se, että suoritusten kirjauksissa voi olla viiveitä ennen kuin ne näkyvät KOSKI-palvelun kautta.

Työvoimapoliittinen lausunto voi tulla annettavaksi myös silloin, kun henkilö on hakenut työttömyysetuutta, mutta ei ole ilmoittautunut työnhakijaksi työ- ja elinkeinotoimistoon. Lähtökohtaisesti KEHA-keskus kannattaa ajatusta, että tiettyä henkilöä koskevien tietokokonaisuuksien eheyden vuoksi lausunnot voitaisiin tallentaa käytössä olevaan asiakastietojärjestelmään samalla tavalla kuin muutkin työvoimapoliittiset lausunnot. Uusi asiakastietojärjestelmä on tällä hetkellä kehityksen alla ja lakimuutos vaatisi myös muutoksen kehityksen alla olevaan järjestelmään, joka täytyy saattaa valmiiksi TE-palvelut 2024-uudistuksen toimeenpanoa varten. Tällä hetkellä asiakastietojärjestelmä ei mahdollista lausunnon antamisesta sellaiselle asiakkaalle, joka ei ole koskaan ollut työnhakijana. Toiminnallisuus on tulossa käyttöön TE-digin 3.0 suunnitellussa käyttöönotossa, joka ajoittuu vuoden 2024 puolelle. Julkaisuaikataulua tarkennetaan yhteistyössä työ- ja elinkeinoministeriön kanssa. Nykyistä voimassa olevaa ohjetta, jonka mukaan työvoimapoliittinen lausunto tulee antaa USPA-asianhallintajärjestelmän kautta ja Wordin Kameleon-pohjaa hyödyntämällä, tulee noudattaa kunnes kehityksen alla olevasta asiakastietojärjestelmästä löytyy kyvykkyys.

KEHA-keskus kannattaa Uudenmaan TE-toimiston toimivallan laajentamista antaa työvoimapoliittinen lausunto minkä tahansa toisen toimiston asiakkaana olevan henkilön työttömyysturva-asiaan, vaikka asia olisi tullut ratkaista kyseessä olevassa toimistossa tai kunnassa. Näin vältetään työttömyysturva-asioiden aiheetonta siirtämistä ja viivytyksiä työvoimapoliittisten lausuntojen antamiseen.

Katariina Hepoaho
Ryhmäpäällikkö, KEHA-keskus